

Fénypultokról, avagy

Milyen gyorsan lehet beadni ezen a pulton egy áramkört?

Régóta foglalkozom a színpadvilágítás vezérléssel kapcsolatos oldalával, sokak szerint betege vagyok a témának. Sok helyen tartok előadásokat, kurzusokat vagy kiállításokon bemutatókat, és sok érdekes kérdést kapok ebben a témakörben. A kedvencem a címben is említett kérdés, több változatban is volt szerencsém hozzá. A cikkben általában lesz szó a vezérlőpultokról, erősen kapcsolódva a fenti kérdéshez.

Amikor megpróbálok erre a kérdésre válaszolni, előbb megkísérlem felmérni a kérdező felkészültségét, illetve hogy pontosan mire gondolt. (Ezt a kérdést világitással foglalkozó szakemberek legfeljebb viccből teszik fel, a többiek talán csak érintőlegesen ismerik ezt a szakterületet.) A kérdés önmagában nehezen értelmezhető, egy pult teljesítményét, tudásszintjét a legkevésbé lehet ezzel az adattal jellemezni, vagyis a kérdés, végső soron: rossz. De gyakran kell rossz kérdésekre is válaszolni,

ADB gombok

ETC Cobalt gombok

Avolite gombok

COBALT gombok

HOG gombok

lehetőleg jól, a kérdező számára kielégítő válaszokat megfogalmazva.

Kétféle irányba tudok elmozdulni: Vagy rögtön megmondom az aktuális adatot, vagy megkérdem, hogy melyik állapottól mérve szeretné ezt az adatot?

Amikor először szembesültem a kérdéssel, rögtön rávágtam, hogy: „1 másodpercen be-

lül”. Ez azonban nem elég professzionális hozzáállás, így később már felkészültem, és lemérem az adott pult ilyen jellegű sebességét. A méréshez azóta is ugyanazt az eljárást hasz-

nálom: az első gomb lenyomásától a rendszer kijelzőjén megjelenő érték között eltelt időt mérem. Nagyon sok pulttal sikerült elvégezni ezt az egyszerű mérést, és a korábbi állításom nagy vonalakban még mindig megállja a helyét: bőven egy másodpercen belüli értékeket

lehet produkálni a pultok döntő részén, gyártótól, típustól és évjárártól függetlenül!

Ez is jól mutatja, hogy a kérdés nem jó, mert szinte semmilyen lényegi különbség nincs a különböző gyártmányok között, ez a sebesség nem jellemzi az adott pult kezelhetőségét.

Ha megpróbáljuk pontosabban feltenni a kérdést, akkor valamivel használhatóbb értékeket kaphatunk: Mennyi idő alatt lehet elérni azt az állapotot, hogy be lehessen adni egy csatornát? Ebbe beleértjük a pult bekapcsolását, a csatorna-hozzárendelést (Patch), illetve a kezelőfelület esetleges beállításait. Mindhárom tétel jelentősen meghaladja az egy másodperces határt, és az egyes tételek már jobb összehasonlítási alapot nyújthatnak. (Ebben az esetben azt feltételezzük, hogy most vettük

ETC COBALT PC

A kezelőfelület beállítása szintén a rendszer rugalmas kezelhetősége szempontjából lehet fontos, de néhány pulttípusnál nem is nagyon lehet beadni az adott csatornát addig, amíg nem alakítottunk ki ehhez szükséges felületet. (Vagy csak nem tudjuk mérni az eredményt kijelzés hiányában.) A kezelőfelület kialakítása, testreszabhatósága, illetve a különböző feladatok szerinti változtathatósága fontos szempont lehet a rendszer egészének kezelésekor, így – szerintem – sokkal fontosabb szempont, mint egy-egy csatorna beadásának sebessége.

Nagyon sokféle mérést végeztem, igyekeztem az általam használt gyártmányok összes típusát, illetve ahol elérhető, a számítógépen futó Offline változatokat is lemérni. Ha összefutottam egy-egy új típusal akár kiállításokon, akár

COMPULITE Vector PC

JANDS gombok

ki a pultot a gyári csomagolásból, nincs rá feltöltve előadás, minden üres, alapállapotban várja az utasításainkat.)

A nagyobb pultoknál a bekapcsolás, az operációs rendszer betöltése, majd a vezérlőprogram indítása hosszabb folyamat, egyes típusoknál több percet is igénybe vehet. Ez normál helyzetben nem tűnik fontos paraméternek, hisz csak egyszer kell kivárni, de nem várt esemény (lefagyás) után már fontos lehet a rendszer újraindulásával eltelt idő.

Sokkal fontosabb, az adott rendszer megítélésénél pontosabb mérőszám lehet a működtetéshez szükséges csatorna-összerendelések beállítása, illetve az erre fordított idő.

A pultok döntő részében szükség van annak meghatározására, hogy az adott logikai szám mely fizikai kimeneten, mely címen jelenjen meg. A beállítások kezelőfelülete, logikai kialakítása fontos lehet a pult rugalmas kezelésének szempontjából, így nem feltétlenül a gyors csatorna-összerendelés a jobb mérőszám. (Egyszerű dimmercsatornák esetében nem, de robotlámpák vagy komolyabb eszközök esetén már fontos lehet, hogy a pult adatbázisa tartalmazza-e az adott géptípust, és ha nem, milyen módon lehet mégis rávenni az adott eszköz

MA2 gombok

vendégségbe érkező példányokkal, megpróbáltam elvégezni ezt a rövid mérést, olykor a pult gazdájának megrökönyödését is kiváltva. (Mindenesetben azonos a módszer, az első csatorna beadása teljes teljesítményre, vagyis az egyes gomb megnyomása, majd a Full, vagy ezzel azonosan működő funkció aktiválása.)

Sajnos az adatok összehasonlításánál, illetve a megismételt mérések során kiderült, hogy nagyon hasonló adatokat mértem, nincs értelme ezek alapján összehasonlítani a pultokat. A két legtávolabbi érték: 0,199 mp (MA2), 0,742 mp (régi Compulite). Tehát az alapállítás továbbra is igaz: egy másodpercen belül be lehet adni egy csatornát.

További méréseket is végeztem, kíváncsi

STRAND Palette PC

kezelésére. Volt olyan pult, ahol a Patch kezelőfelületének megnyitása is percekbe telt.)

voltam, a képernyőn megjelenő értékek milyen viszonyban vannak a valós kimeneten >

▷ megjelenő adatokkal. A DMX adattovábbítás tartalmaz némi rugalmasságot, illetve a rendszerek belső kommunikációja is okozhat késéseket. A pult közvetlen DMX-kimenetére csatlakozó LED-eszközön keresztül mértem az adatátvitel sebességét. Ezt csak néhány pulton tudtam elvégezni, és jelentős eltérést nem is

STRAND NEO gombok

tapasztaltam, a leggyorsabb pult itt is az elején végzett, a legnagyobb késést a régi Compulite Vector pulton mértem. (Érdekes, hogy ez hol gyorsabb, hol lassúbb volt a képernyőjén megjelenő adathoz képest.)

Megelőzném a forgalmazók, gyártók megjegyzéseit: nem minden esetben tudtam hitelesnek nevezhető körülmények között elvégezni ezeket a méréseket, nem minden pult szolgáltat pontos időadatokat a kiadott parancsokról, néha csak a mobiltelefon stopperével, vagy a mérésről készült videofelvételről visszafejtve sikerült adatokhoz hozzáférni, így ezek nem tekinthetők mérvadónak, vagy perdöntő bizonyítéknak! Éppen ezért nem is tesszük közzé a teljes adathalmazt, csak a szélső értékeket, de ezeket is kérjük fenntartásokkal kezelni.

MA2 onPC mérés

VECTOR gombok

A különböző gyártók persze különböző gombkiosztást, funkcióelhelyezést alkalmaznak, így néha sokkal messzebb van egymástól az a két gomb, ami a „gyors” csatornabeadáshoz kell. A nagyobb pultok lehetővé teszik a funkciók, így a csatorna beadásának Macro programban történő rögzítését és előhívását. Ezzel a módszerrel ki-

küszöbölhető mind a gombok távolsága, mind az emberi reakcióidő jelentette különbség.

Természetesen sikerült alaposan leszorítani a reakcióidőt, az MA2 pulton 4 ezredmásodperc az új adat! A végső kérdésre a válasz: 1 másodpercen belül, de akár 0,004 mp alatt is be lehet adni egy csatornát!

Nem gondolom, hogy a fenti cikk komolyabban segíteni tudná a döntéshozókat egy-egy fényvezérlő rendszer kiválasztásában. Természetesen sok, ennél fontosabb kérdést kell tudni mérlegelni, ha egy új fényvezérlő rendszer kiválasztására kerül sor. Ebben a cikkben csak egy kérdésre próbáltam választ adni, de ezen keresztül világítok rá, hogy jó kérdésekre lehet jó válaszokat találni. Ha kell, szívesen segítünk jó kérdéseket feltenni, és igyekszünk megfelelő válaszokat adni vagy találni.

Kiss Péter MÜPA

